



Estooniyada peşə kvalifikasiyalari standartlarinin hazirlanmasinda sosial tərəfdaşlıq

Maris Vaht

Estooniya Kvalifikasiyalar İdarəsi



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks

Kutsete süsteemi arendamist toetab
Euroopa Liit



Kutsekoda

Estoniya Kvalifikasiyalar İdarəsi (1)

- **Kutsekoda** milli peşə kvalifikasiyaları sistemi üçün dəstək qurumudur.
- **Peşə kvalifikasiyası** iş əsaslı öyrənmə nəticəsində meydana gələn ixtisas, peşə və ya sənətlə əlaqəli kvalifikasiya deməkdir.
- **2001-cil ildə** Peşə Kvalifikasiyaları Aktı əsasında təsis edilib.
- Xüsusi hüquq əsasında **fond** (Hökumət, işəgötürənlər və işçiləri təmsil edən 5 təşkilat tərəfindən təsis edilib)



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda

Estoniya Kvalifikasiyalar İdarəsi (2)

Təsisçilər:

- Estoniya Ticarət və Sənaye Palatası
- Estoniya İşəgötürənlər və Sənaye Konfederasiyası
- Estoniya İşçilərin Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası
- Estoniya Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası
- Sosial İşlər Nazirliyi

Təhsil və Tədqiqat Nazirliyinin tabeliyində



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda

Estoniya Kvalifikasiyalar İdarəsi (3)

- *Kutsekoda*:
 - Ümumi Xidmət Mərkəzlərinin (ÜXM) və işçi qrupların fəaliyyətini təşkil və koordinasiya edir (peşə kvalifikasiya standartlarını hazırlayır);
 - kvalifikasiya verən orqanlara tövsiyələr verir və yardım edir;
 - [peşə kvalifikasiyaları reyestrini](#) aparır.
- Avropa Kvalifikasiyalar Çərçivəsi (AKÇ) üçün Milli Nəzarət Planı (MNP)
- *Europass* mərkəzi
- EPALÉ mərkəzi



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda

Peşə kvalifikasiyalari sistemi

Əsas proseslər bunlardır:

- Peşə standartlarının hazırlanması
- Peşə kvalifikasiyalarının verilməsi



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda

Keyfiyyət və kvalifikasiyalar sisteminə cəlb olunmuş qurumlar

- **Təhsil və Tədqiqat Nazirliyi** <http://hm.ee/en>:
 - Sistem strategiyasının idarəetməsi
 - Formal təhsil kvalifikasiyaları reyestrinin aparılması
 - Təhsil və təlim təminatçılarının lisenziyalaşdırılması
- **Estoniya Kvalifikasiyalar İdarəsi** (*Kutsekoda*)
<http://kutsekoda.ee/en/kutsekoda>
- **Estoniya Ali təhsil və Peşə təhsili üzrə Keyfiyyət Agentliyi** (EKKA) <http://ekka.archimedes.ee/en/>
- **Innove fondu** <http://www.innove.ee/en>



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda

İnkişaf dövrləri (1)

- 1991 - Estoniya müstəqillik qazandı; Sovet tipli kvalifikasiyalar sistemi ləğv edildi
- 1991-1997 - Sosial həyatın bütün aspektlərinin (iqtisadiyyat, təhsil, ...) tamamilə yenidən qurulması; ümumi hüquqi çərçivənin inkişaf hazırlanması
- 1997 - İşəgötürən təşkilatları peşə (peşə təhsili, ixtisas) kvalifikasiyaları sisteminin hazırlanmasını başlatdılar



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda

İnkişaf dövrləri (2)

- 2001 - Parlament Peşə Kvalifikasiyalari Aktını qəbul etdi; 5 səviyyəli peşə kvalifikasiyalari çərçivəsi, institusional struktur
- 2001 - Estoniya Kvalifikasiyalar İdarəsi (*Kutsekoda*) peşə kvalifikasiyalari sistemi üçün dəstək strukturu kimi təsis edildi
- 2004 - Estoniya Avropa İttifaqına və NATO-ya qoşuldu
- 1998-2008-ci illər - Peşə kvalifikasiyalari sisteminin aşağıdan yuxarıya inkişaf prosesi



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda

İnkişaf dövrləri (3)

- 2007 – Məqsəd: Ömürboyu öyrənmə iştirakçılarının, bilik əsaslı cəmiyyətin və iqtisadiyyatın ehtiyaclarına cavab verən dayanıqlı, dəyişkən, beynəlxalq səviyyəyə uyğun **səriştə əsaslı kvalifikasiyalar sistemini** yaratmaq
- 2008 - Parlament yeni Peşə Kvalifikasiyaları Aktını qəbul etdi; Avropa səviyyəsinin Ömürboyu Öyrənmə üçün Avropa Kvalifikasiyalar Çərçivəsinə (AKÇ) uyğun 8 səviyyəli kvalifikasiyalar çərçivəsi, səriştə (təlimin nəticələri) əsaslı yanaşma
- 2009 - *Kutsekoda* AKÇ-nin həyata keçirilməsi üçün Milli Koordinasiya Mərkəzi (MKM) olaraq təyin edildi



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda

İnkişaf dövrləri (4)

- 2009-2011 - AKÇ-nin Estoniya Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsinə (EstKÇ) tətbiq edilməsi
- 2009-.... - səriştə əsaslı peşə kvalifikasiya standartlarının (600-ə yaxın) hazırlanması
- 2014 - "OSKA" yeni inkişaf proqramının hazırlanması (bacarıqlarla bağlı gözləntilər üçün peşə kvalifikasiyaları sisteminin genişləndirilməsi)
- 2015 - "OSKA" Proqramının başlanılması ("OSKA", Estoniyanın növbəti 10 ildə iqtisadi inkişafı üçün zəruri əmək və bacarıqlara olan ehtiyaclarını təhlil edir)
- 2015 - AKÇ tətbiq edilməsinə dair hesabatın yenilənməsi



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda

Rəhbər prinsiplər

- Əmək bazarında maraqlı tərəflərin **social tərəfdaşlığı** (Hökumət, işəgötürən təşkilatları, işçilərin təşkilatı) mühüm əhəmiyyətə malikdir
- **Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsi (MKÇ) Milli Kvalifikasiyalar Sisteminin (MKS) əsasını təşkil edir**
- **MKS-nin yaradılması və icrası prosesdir**
- MKÇ-nin yaradılması və icrası isə **prosesin təkanverici qüvvəsidir**



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Peşə üzrə Şuralar (1)

Estoniya peşə kvalifikasiyalari sistemində əmək bazarı 14 sektora bölünür (Estoniyada iqtisadiyyat sahələrinin statistik təsnifatı əsasında) və hər bir sektor peşə üzrə şura tərəfindən idarə olunur.

- Peşə üzrə şuraların adları və peşə sahələri Hökumət tərəfindən müəyyən edilir
- Peşə üzrə şuralarda təmsil olunan təşkilatların namizədliyi Təhsil Nazirliyi (10-20 təşkilat) tərəfindən irəli sürülür
- Bu təşkilatları təmsil edən şəxslərin namizədliyi AKÇ tərəfindən irəli sürülür.
- Bir qayda olaraq, peşə üzrə şuralarda təmsil olunan təşkilatlar aşağıdakılardır:
 - sektordakı işəgötürən təşkilatları;
 - sektordakı həmkarlar ittifaqları;
 - sektordakı peşə üzrə assosiasiyalar;
 - təhsil və təlim müəssisələri;
 - məsul nazirliklər.



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda

Peşə üzrə Şuralar (2)

1. Biznes xidmətləri və digər biznes fəaliyyəti
2. Memarlıq, Geomatika, İnşaat və Daşınmaz əmlak
3. Xidmətlər
4. Meşə təsərrüfatı
5. Səhiyyə
6. Sosial iş
7. Layihələndirmə, İstehsal və Emal
8. Nəqliyyat və Logistika
9. Energetika, Mədəncilik və Kimya sənayesi
10. Qida sənayesi və Kənd təsərrüfatı
11. İnformasiya texnologiyaları və Telekommunikasiya
12. Təhlükəsizlik xidmətləri
13. Mədəniyyət
14. Təhsil

Peşə üzrə şuraların Sədrilər Şurası əməkdaşlığı koordinasiya edir



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Peşə kvalifikasiyalarının verilməsi

... peşə kvalifikasiyası üçün müraciət edən şəxsin səriştəsinin peşə standartında göstərilən tələblərə uyğunluğunun qiymətləndirilməsidir.

Prinsiplər

- **səriştə əsaslı yanaşma:** peşə kvalifikasiyasının qiymətləndirilməsinin əsasını həqiqi bacarıq və biliklər təşkil edir
- qanunvericiliklə başqa cür nəzərdə tutulmayıbsa, könüllüdür
- qiymətləndirmə tədrisdən ayrı və müstəqildir
- şəxsin müraciəti əsasında həyata keçirilir
- qiymətləndirmə ödənişlidir



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda

Kvalifikasiya verən orqanlar (1)

- Kvalifikasiya verən orqan, açıq müsabiqə nəticəsində peşə üzrə şura tərəfindən namizədliyi irəli sürülən hüquqi şəxsdir
- Kvalifikasiya verən orqan, sektorun bir və ya bir neçə kvalifikasiyası üçün Peşə Kvalifikasiyaları Komitəsini (Komitələrini) (PKK) təsis edir
- PKK Qiymətləndirmə Komitələrinin müvafiq sayını müəyyən etmək hüququna malikdir
- Bir qayda olaraq, PKK-də təmsil olunan **təşkilatlar** aşağıdakılardır:
 - Sektordakı işəgötürən təşkilatları
 - Sektordakı peşə üzrə assosiasiyalar
 - Sektordakı təhsil və təlim müəssisələri



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda

Kvalifikasiya verən orqanlar (2)

- **Funksiyaları:**
 - peşə kvalifikasiyalarının qiymətləndirilməsi və verilməsi prosedurunun hazırlamaq və təsdiq etmək
 - peşə kvalifikasiya sertifikatlarının verilməsi ilə əlaqədar xərcləri hesablamaq və təsdiq etmək
 - qiymətləndirməni təşkil etmək
 - peşə kvalifikasiya sertifikatlarını vermək



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda

Maraqlı tərəflərin/sosial tərəfdaşların iştirakı

- Əvvəldən
- Bütün səviyyələrdə/müxtəlif rollarda
- Qanunvericilik bazasının dəstəklənməsi
- Məsuliyyətin təyin edilməsi
- Bütün maraqlı tərəflər üçün eyni məqsəd



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda

Qazanılmış təcrübə

- Maraqlı tərəflərin (hökumət, işəgötürənlər, işçilər) balanslaşdırılmış şəkildə cəlb edilməsi
- Konseptual çərçivənin aydın şəkildə müəyyən edilməsi
- Standart - maraqlı tərəflər arasında razılaşmadır
- Diqqətin qiymətləndirmə və sertifikatlaşdırma proseslərinin keyfiyyətinə yönəldilməsi
- ...



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda



Diqqətinizə görə təşəkkür edirik!

www.kutsekoda.ee

maris.vaht@kutsekoda.ee



Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks



Kutsekoda